

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของคนในสังคม แต่ในสังคมนั้นประกอบด้วยคนซึ่งมีความหลากหลายในเรื่องราวต่างๆ เราจึงพบว่า ชีวิตในแต่ละวันมีโอกาที่จะเกิดความขัดแย้งต่างๆ ขึ้นได้มากมาย จากการได้ปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคมที่มีการกระทำกิจกรรมร่วมกัน และหากจำนวนของคนมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเท่าใด โอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งก็มีเพิ่มมากขึ้นด้วย อรุณรักรธรรม (2529) ได้กล่าวเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งของคนไว้ว่า “ที่ใดมีคน ที่นั่นมีความแตกต่าง ที่ใดมีความแตกต่าง ที่นั่นมีความขัดแย้ง” ซึ่งความขัดแย้งนั้นหากสามารถจัดการได้อย่างเหมาะสมก็จะส่งผลในทางที่สร้างสรรค์และในทางตรงข้ามกันหากความขัดแย้งไม่ได้รับการจัดการหรือไม่สามารถขจัดได้ก็อาจส่งผลเสียในหลายด้าน เช่น เกิดความแตกแยก เกิดความไม่ไว้วางใจกัน เกิดความเครียด วิตกกังวลและเสียสุขภาพจิตซึ่งอาจจะทำให้เกิดความรุนแรงตามมาได้ ฉะนั้น เมื่อความขัดแย้งมีโอกาที่จะเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และเราไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ การเรียนรู้ ทำความเข้าใจและหาแนวทางการแก้ปัญหาให้เป็นไปอย่างเหมาะสม เพื่อจัดการความขัดแย้งให้หมดสิ้นไปโดยยังสามารถรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างกันไว้ได้ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น

ความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นปรากฏการณ์ที่มีการเคลื่อนไหวอยู่เสมอจึงยากที่จะแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ให้ออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด การแบ่งลักษณะของความขัดแย้งจึงแตกต่างกันไปตามเกณฑ์ที่นำมากำหนด เช่น หากจะแบ่งความขัดแย้งที่เกิดขึ้นตามประเภทบุคคลก็จะแบ่งได้เป็นความขัดแย้งภายในบุคคล ความขัดแย้งระหว่างบุคคล หากแบ่งความขัดแย้งตามผลรวมที่ได้ก็จะเป็นได้ แบบ Zero-sum Conflict คือ ถ้าฝ่ายใดชนะอีกฝ่ายก็จะแพ้ และ แบบ Non-zero-sum Conflict คือ ถ้าฝ่ายใดชนะอีกฝ่ายอาจจะแพ้หรือชนะก็ได้ แต่หากแบ่งความขัดแย้งตามสาเหตุของความขัดแย้งก็จะแบ่งได้เป็น ความขัดแย้งทางบุคลิกภาพ ความขัดแย้งทางความคิด ความขัดแย้งทางปฏิบัติ และความขัดแย้งในผลประโยชน์ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2533) นอกจากนี้ de Bono (1987) ยังได้กล่าวถึง สาเหตุของการเกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคลไว้ว่า เกิดจากความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันอันเนื่องมาจากสาเหตุของการมองเห็นสิ่งต่างๆ ไม่เหมือนกัน ความต้องการที่ไม่เหมือนกันและ การมีแบบของ ความ

คิดเห็นที่ไม่เหมือนกัน ส่วน Pheuman and Bruehl (1982) ได้แบ่งความขัดแย้งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามสาเหตุของการเกิดความขัดแย้ง คือ

1. ความขัดแย้งที่มาจากองค์ประกอบทางด้านบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ คือ ด้านภูมิหลัง ได้แก่ ความแตกต่างกันในเรื่องของวัฒนธรรม การศึกษา ค่านิยม และประสบการณ์ ด้านแบบฉบับ ได้แก่ ความแตกต่างกันในเรื่องอารมณ์ การเจรจา ภาวะผู้นำ และจิตวิทยา ด้านการรับรู้และด้านความรู้สึก

2. ความขัดแย้งที่มาจากประเด็นปัญหาในการปฏิสัมพันธ์กันของผู้รับสาร ผู้ส่งสารและสื่อที่ใช้ในการส่งข่าวสาร

3. ความขัดแย้งที่มาจากลักษณะขององค์การ คือ ทรัพยากรมีความจำกัดและความคลุมเครือขององค์การ

นอกจากนี้ Fountain (1995) ก็ได้แบ่งประเภทของความขัดแย้งไว้ในการนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับโลกไว้ 3 ประเภท ด้วยกันคือ

1. ความขัดแย้งในเรื่องของสิ่งของ เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเมื่อคนสองคนหรือมากกว่าขึ้นไปต้องการวัสดุหรือทรัพยากรอย่างเดียวกันแต่มีไม่พอที่จะแจกจ่ายอย่างทั่วถึง

2. ความขัดแย้งในเรื่องของความรู้สึก เป็นความขัดแย้งจากสัมพันธภาพ ระหว่างบุคคลใน ส่วนที่เกี่ยวกับ ความรัก ความคาดหวังในตัวเอง สถานภาพของบุคคล ความนับถือ ฯลฯ ความขัดแย้งนี้เกิดขึ้นเมื่อรู้สึกผิดหวัง การถูกปฏิเสธ หรือการกระทำที่ไม่เอาใจใส่ เป็นต้น

3. ความขัดแย้งในเรื่องที่เป็นความคิด เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่างทางด้านความคิดในเรื่องของ ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรมหรือระบบนโยบาย เป็นต้น ซึ่งทำให้คนมีความเป็นปัจเจกบุคคลของสูง

เมื่อปัญหาความขัดแย้งได้เกิดขึ้นจะด้วยจากสาเหตุใดก็ตามสิ่งที่ตามมา คือ การจัดการกับความขัดแย้งซึ่งมีอยู่หลายวิธีการด้วยกัน และในรูปแบบของการจัดการความขัดแย้งต่างๆเหล่านั้น

Filley (1975) ได้แบ่งยุทธศาสตร์ในการจัดการกับความขัดแย้งไว้เป็น 3 แบบ คือ

1. วิธีการแบบแพ้-ชนะ

2. วิธีการแบบแพ้-แพ้

3. วิธีการแบบชนะ-ชนะ

1. วิธีการแบบแพ้-ชนะ (win-lose method) เป็นวิธีที่ต่างฝ่ายต่างพยายามดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามที่ตนต้องการ วิธีดำเนินการสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้กำลังหรืออำนาจบังคับ การใช้พลังทางกายหรือทางสมอง เป็นต้น

2. วิธีการแบบแพ้-แพ้ (lose-lose method) เป็นวิธีที่ไม่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้รับสิ่งที่คนต้องการหรือได้รับแต่เพียงบางส่วนเท่านั้น วิธีการนี้ตั้งอยู่บนข้อตกลงที่ว่า การได้รับบางสิ่งบางอย่างยังดีกว่าการไม่ได้รับเสียเลย หรือการเลี่ยงความขัดแย้งเป็นสิ่งน่าพึงปรารถนามากกว่าการที่ต้องเผชิญหน้ากัน วิธีการที่นิยมใช้ เช่น การประนีประนอม การใช้บุคคลที่สาม การใช้กติกา เป็นต้น

3. วิธีการแบบชนะ-ชนะ (win-win method) เป็นวิธีการที่ทั้งสองฝ่ายต่างก็ได้ตามจุดประสงค์ที่ตนเองต้องการโดยการร่วมมือกันแก้ปัญหา วิธีการที่ใช้คือ การตกลงร่วมกันในการเลือกวิธีการแก้ปัญหาจากวิธีต่างๆและการตัดสินใจแบบบูรณาการ การแก้ปัญหาวิธีนี้คู่กรณีจะต้องแสดงความต้องการของตนออกมาและสร้างบรรยากาศความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายทั้งสองฝ่ายโดยมุ่งเอาชนะปัญหามากกว่าการเอาชนะซึ่งกันและกัน

ในการจัดการกับความขัดแย้งตามยุทธศาสตร์ของการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งทั้ง 3 รูปแบบที่ Fryer ได้แบ่งไว้นั้นพบว่าโดยทั่วไปแล้ว วิธีการแก้ปัญหาคความขัดแย้งที่มักนำมาใช้กันส่วนใหญ่จะเป็นแบบชนะ-แพ้ และวิธีแบบแพ้-แพ้ แต่จากงานวิจัยพบว่า วิธีการที่ดีที่สุดนั้น คือ วิธีแบบชนะ-ชนะ เพราะความขัดแย้งสองวิธีแรกนั้นอยู่บนพื้นฐานของการไม่ลงรอยกันในทางวิธีการและวิธีการทั้งสองนี้แม้จะมีความแตกต่างกันอยู่ แต่ก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันหลายประการ เช่น แยกฝ่ายเขา-ฝ่ายเรา แทนที่จะแบ่งเป็นพวกเรากับปัญหาที่ต้องเผชิญ ไม่ได้เน้นที่กระบวนการเพื่อแก้ปัญหาให้ได้ และไม่ได้ตระหนักถึงเป้าหมายหรือคุณค่าในการแก้ปัญหา ตลอดจนไม่สนใจความสัมพันธ์ของบุคคลและผลระยะยาวที่จะเกิดจากวิธีการนั้นๆ ส่วนวิธีการแบบชนะ-ชนะนั้นเป็นวิธีการที่มีเหตุผลและเป็นวิธีการที่สร้างสรรค์ เพราะเป็นการแสวงหาข้อตกลงให้เป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่ายโดยที่แต่ละฝ่ายไม่ต้องเสียสละอะไร จึงได้ถือว่าเป็นวิธีการแก้ปัญหาก็แท้จริง (Alexander Hamilton Institute อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2533)

วิธีการแก้ปัญหาคความขัดแย้งโดยมีรูปแบบการจัดการความขัดแย้ง ตามยุทธศาสตร์แบบวิธีชนะ-ชนะที่นักวิจัยได้พบว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่ดีที่สุดนี้ มีนักการศึกษาหลายท่านที่ได้เสนอแนวทางของวิธีการแก้ปัญหาคความขัดแย้งต่างๆ ไว้หลายวิธีการด้วยกัน ได้แก่

Jones and Pfeiffers (1980 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2533) ได้เสนอการแก้ปัญหาตามรูปแบบ 9 ขั้นตอน โดยมีองค์ประกอบอยู่สองส่วนคือส่วนกระบวนการของขั้นตอน ส่วนของขั้นตอนต่างๆในกระบวนการของขั้นตอนจะเป็นลักษณะของข้อตกลงเบื้องต้น โดยการยอมรับว่ามีปัญหาเกิดขึ้นและตัดสินใจที่จะแก้ปัญหานั้น และส่วนของขั้นตอนต่างๆที่จะแก้ปัญหาคจะประกอบด้วย 9 ขั้นตอน คือ การกำหนดปัญหา การตัดสินใจเลือกวิธีการที่จะใช้แก้ปัญหาค การกำหนดทางเลือก การ

ทดสอบความเป็นไปได้ของทางเลือกต่างๆ การตัดสินใจเลือกทางเลือก การวางแผนเพื่อการปฏิบัติ การปฏิบัติตามแผน การประเมินผล และการติดตามผล

Trusty (1987) ได้เสนอวิธีการแก้ปัญหาการตัดสินใจแบบผสมผสานโดยมี กระบวนการของการแก้ปัญหา ดังนี้คือ ทบทวนและปรับสภาพของความสัมพันธ์ ทบทวนและปรับการรับรู้ ทบทวนและปรับทัศนคติ กำหนดปัญหา แสวงหาทางเลือก และตัดสินใจแบบมีความเห็นสอดคล้องกัน

รูปแบบวิธีการแก้ปัญหาคำขัดแย้งของ Dewey (อ้างถึงในอารี สันหวี, 2534) นั้นได้เสนอการแก้ปัญหาคำขัดแย้งตามกระบวนการ 6 ขั้นตอน คือ นิยามปัญหา หาวิธีการแก้ปัญหา ประเมินวิธีแก้ปัญหา ตัดสินเลือกรูปวิธีแก้ปัญหา นำวิธีการแก้ปัญหาไปปฏิบัติ และประเมินผลการแก้ปัญหา

จากรูปแบบวิธีการแก้ปัญหาคำขัดแย้งต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่าขั้นตอนของวิธีการแก้ปัญหาแต่ละวิธีการจะมีลักษณะรูปแบบสำหรับนำไปใช้กับสถานการณ์จริง ผู้แก้ปัญหาก็จะต้องมีความสามารถ มีวุฒิภาวะและประสบการณ์สูง ซึ่งจะเกิดความไม่สะดวกหากจะจัดให้มีการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคำขัดแย้งด้วยวิธีการต่างๆดังกล่าวขึ้น ในการสร้างเสริมเรียนรู้เกี่ยวกับโลก (Global Education) ให้กับเด็กเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกในเรื่องมโนทัศน์เกี่ยวกับความขัดแย้งและการแก้ปัญหาคำขัดแย้งขององค์การยูนิเซฟ Fountain (1995) ได้เสนอแนะวิธีการจัดการเรียนการสอนสำหรับส่งเสริมมโนทัศน์ดังกล่าวนี้ไว้โดยใช้วิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาและมีทัศนคติในการได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหา ซึ่งสามารถจะทำให้บรรลุตามเป้าหมายของกลุ่มจัดแจงได้ และจะเป็นไปตามหลักการของการจัดการความขัดแย้งแบบวิธีชนะ-ชนะตามแนวคิดของ Fryley จากที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ลักษณะของวิธีการแก้ปัญหาจะฝึกอย่างเป็นกระบวนการตามลำดับของวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนโดยใช้นิยามความขัดแย้งจากสถานการณ์สมมติ เพื่อให้เกิดทักษะในการนำไปใช้ได้กับในสถานการณ์จริง จึงถือว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคำขัดแย้งให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ลักษณะรูปแบบของวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain นั้น จะประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 การระบุความต้องการ/ความจำเป็นของกลุ่มจัดแจง

ขั้นตอนที่ 2 การอธิบายปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินทางเลือก

ขั้นตอนที่ 5 การเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 6 การตรวจสอบทางเลือกในการแก้ปัญหา

การสร้างเสริมการเรียนรู้เรื่องมโนทัศน์ของความขัดแย้งและการแก้ปัญหาความขัดแย้งนี้ Foutain ได้เสนอแนะวิธีการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพไว้ 3 วิธีการด้วยกัน คือ การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ และการสร้างสถานการณ์จำลอง โดยวิธีการสอนเหล่านี้มี ยุทธศาสตร์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative-structured learning) แบบการมีส่วนร่วม (participatory) และการมีปฏิสัมพันธ์ (interactive) ของผู้เรียน ซึ่งยุทธศาสตร์การเรียนรู้ต่างๆ นี้ จะช่วยลดการเกิดอคติในเด็กและสามารถเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างเด็กที่มีความแตกต่างกันได้ จึงทำให้ เด็กสามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นเมื่อมีการร่วมมือกันมากกว่าการจะเรียนรู้เป็นรายบุคคล และการเรียนที่ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กันนั้น จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ได้มากยิ่งขึ้น

การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งให้กับผู้เรียน โดยการอภิปรายกลุ่มจึงเป็นวิธีการสอนที่ดีวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามยุทธศาสตร์ดังที่กล่าวมา เนื่องจากจะทำให้เกิดการพัฒนาความสามารถและเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เรียนให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ได้ ดังจุดมุ่งหมายของการอภิปรายกลุ่ม คือ การทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจในมุมมองของตนเองอย่างชัดเจน ได้ดีเท่าๆกับการรับฟังและเข้าใจผู้อื่น (Fountain, 1995) ซึ่งความเข้าใจเหล่านี้จะทำให้เกิดการจัดการความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสมจนสามารถขจัดหรือลดความขัดแย้งลงไปได้ ดังที่ พรหมราช ทรัพย์ประภา (2526) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ หากมีวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งผลให้สามารถลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ Gall and Gall (1976 อ้างถึงใน พงษ์เพ็ญ หุณหปราณ, 2533) ได้กล่าวไว้ว่า การอภิปรายสามารถใช้ได้ผลดีกับการสอนเนื้อหาวิชาที่เป็นการสร้างทัศนคติและการแก้ปัญหา ซึ่งการสอนโดยการอภิปรายนี้จะใช้ได้ผลดีมากในการปลูกฝังทัศนคติ โดยเฉพาะเรื่องที่ไม่ซับซ้อนหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมเพราะการอภิปรายจะเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง ครุฑโอโอกาสให้ข้อมูลเพิ่มเติม ชี้แจงให้กระจ่าง และผู้เรียนมีโอกาสเลือกทางเลือกของตนเอง ดังที่ Maier (1963) ได้กล่าวไว้ว่า การอภิปรายสามารถใช้ได้ดีกับการสอนแก้ปัญหา โดยเฉพาะกับปัญหาที่มีทางเลือกของการแก้ปัญหาหลายๆ อย่างและยังเป็นการแสดงทัศนคติต่อเรื่องที่แก้ปัญหานั้น อีกทั้งยังจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ มีอารมณ์ร่วมและเป็นการจูงใจที่ได้ผลดี ก่อให้เกิดประโยชน์สองทาง คือ ทำให้เกิดทักษะในการสื่อสารและเกิดทักษะในการใช้กระบวนการแก้ปัญหา ไพจรรย์ สีนลารัตน์ (2524) ได้กล่าวถึงการอภิปรายไว้ว่า “เป็นกระบวนการในการแลกเปลี่ยนความรู้และทัศนะ ซึ่งครอบคลุมไปถึงกระบวนการคิดการใช้เหตุผลและการหาหลักฐานมาสนับสนุนทัศนะของตนพร้อมๆกันไป” ในขณะที่มีการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดกันนี้ สิริวรรณ ศรีพหล และ พันทิพา อุทัยสุข (2532) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า “เป็นการส่งเสริมความสามารถใน

การใช้สติปัญญา ความรู้และการใช้กระบวนการคิด” สำหรับวิธีการสอนโดยการอภิปรายกลุ่มนั้น เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ Fountain ได้เสนอเทคนิคการอภิปรายกลุ่มสำหรับนำไปใช้ในการสอนกับผู้เรียนที่เรียนแบบเป็นกลุ่มใหญ่ไว้ 3 เทคนิค คือ การเคียวไมโครโฟน (Magic Microphone) การจับคู่ในวงกลม (Concentric circles) และการเลือกแถว (Continuum)

ในการแก้ปัญหาไม่ว่าจะเป็นที่บ้านหรือโรงเรียนมักช่วยกันทำเป็นกลุ่ม จากงานวิจัยเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม พบว่า ทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นและทำให้การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างน่าพึงพอใจ เนื่องจากกลุ่มมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของสมาชิก มีอิทธิพลต่อผลงานและการกระทำของสมาชิก และกลุ่มมีอิทธิพลในการช่วยตัดสินใจ (พนม ลิ้มอารีย์, 2520) นักจิตวิทยาจึงเชื่อว่า การเรียนเป็นกลุ่มนั้น สภาพการณ์จะเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการสัมพันธ์ทางสังคมหรือการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Bonner, 1959 อ้างถึงในบังอร ชาน้ำ, 2533) และในการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบระบบการสอนส่วนบุคคลกับการสอนแบบเรียนเป็นกลุ่มของ มนิตย์ อัดตะ (2534) พบว่า ผลสัมฤทธิ์และเจตคติในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ที่ได้รับการสอนสองแบบนี้แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาเปรียบเทียบผลการกระทำของกลุ่มและรายบุคคลของ Shaw (1976 อ้างถึงในธีระพร อุวรรณโณ, 2529) ในงานสามประเภท คือ การพิจารณาการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการเรียนรู้ ที่พบว่าโดยทั่วไปนั้น การตัดสินใจของกลุ่มค่อนข้างจะแม่นยำกว่าการตัดสินใจของบุคคล ส่วนในการแก้ปัญหาหากกลุ่มสามารถจะให้คำตอบที่ดีกว่าและมากกว่าบุคคล และในการเรียนรู้กลุ่มสามารถเรียนรู้ได้เร็วกว่าบุคคลทั้งในสถานการณ์และในห้องทดลอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Webb (1980 อ้างถึงในพวงเพ็ญ ชูณหปราณ, 2533) ที่ได้พบว่าการแก้ปัญหาโดยกลุ่มเล็กมีประสิทธิภาพมากกว่าการแก้ปัญหาเป็นรายบุคคล สำหรับหลักการในการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มนั้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ Leth and Vandemark (อ้างถึงในบังอร ชาน้ำ, 2533) ได้กล่าวไว้ว่า ขนาดของกลุ่มต้องมีจำนวนจำกัด เพื่อการสื่อสารหรือการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มอย่างใกล้ชิดทั่วถึงการจัดกลุ่มการเรียนรู้ของผู้เรียนควรเป็นกลุ่มเล็กที่มีสมาชิกประมาณ 5 คนจึงจะเหมาะสมที่สุด เพราะถ้าน้อยกว่า 5 คนกลุ่มจะมีขนาดเล็กจนเกินไป (หอมนวล ใจซื่อ, 2529) ซึ่งโยธิน คันสนยุทธ (2526) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกลุ่มที่มีลักษณะขนาดเล็กกว่า การเน้นการขึ้นอยู่กับต่อกันของสมาชิกในกลุ่มเล็กทำให้กลุ่มมีการกระทำที่ดีกว่าในกระบวนการเรียนรู้และการแก้ปัญหา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบวิธีการอภิปรายกลุ่มจะเป็นการสร้างสภาพการณ์ของการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยให้คิดแก้ปัญหาพร้อมกับบุคคลอื่น สภาพการณ์การเรียนรู้ลักษณะดังกล่าวทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และค้นพบคำตอบของสาระด้วยตนเอง จากการมีส่วนร่วมและ

มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน การให้ผู้เรียนฝึกแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้นโดยการอภิปรายกลุ่มจะทำให้ได้เข้าใจ รับรู้ และเกิดการยอมรับผู้อื่นได้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมและอารมณ์ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถและทัศนคติที่ดีในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งได้เหมาะสมและสร้างสรรค์ ซึ่งจะทำให้เกิดความมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันกับบุคคลอื่นได้

เนื่องจากความขัดแย้งระหว่างบุคคลเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์กันของบุคคลสองฝ่าย ฉะนั้นการแก้ปัญหาก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของปฏิสัมพันธ์ต่อกันของกลุ่มขัดแย้ง ในการแก้ปัญหานี้ นักวิจัยพบว่า วิธีการแก้ปัญหาก็ได้ผลดีจะต้องช่วยกันทำเป็นกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มที่มีขนาดเล็ก เนื่องจากจะทำให้การแก้ปัญหานั้นไปอย่างทั่วถึงและเกิดประสิทธิภาพ ในการพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มในครั้งนี้ จึงได้นำวิธีการแก้ปัญหาคความขัดแย้งจากวิธีการแก้ปัญหาค 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มมาใช้ในการฝึกการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง การใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มในการเรียนจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในจุดยืนและความคิดของตนเอง รวมทั้งเข้าใจมุมมองของผู้อื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจ การรับรู้และการยอมรับในความคิดของผู้อื่นอีกด้วย การแก้ปัญหาคโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มจึงเป็นการแก้ปัญหาคแบบร่วมมือกันอันเป็นไปตามหลักการจัดการความขัดแย้งแบบวิธชนะ-ชนะ ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวไว้ว่าเป็นวิธีการจัดการความขัดแย้งที่ดีที่สุด

ในปัจจุบันนี้ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีของการคมนาคม และการสื่อสารของโลกเจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดความสะดวกในการติดต่อกันได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวางยิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อมีอะไรเกิดขึ้นทั้งโลกและประชาชนที่อยู่ในโลกก็ย่อมจะถูกกระทบกระเทือนไปด้วยเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในทีใดทีหนึ่ง การแก้ไขในระดับชาติจึงไม่อาจจะแก้ปัญหาได้ดังที่ Braur (1983 อ้างถึงใน อาพันธ์ชนิษฐ์ จันทรมโน, 2534) ได้กล่าวไว้ว่า โลกปัจจุบันอยู่ในยุคของโลกศึกษา เนื่องจากการติดต่อสื่อสารมีอำนาจและนับวันจะแพร่ขยายออกไป ลักษณะดังกล่าวทำให้โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเกิดความเชื่อมโยงและระบบการพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาแนวทางในการเรียนการสอนโลกศึกษาขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) นี้

ไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ได้รับความสะดวกก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดังกล่าว จะเห็นได้จากการนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้าไปใช้ในด้านการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ความเจริญต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้สารสนเทศมีอิทธิพลและความสำคัญต่อการใช้ชีวิตในสังคม จึงจำเป็นที่พลเมืองของประเทศจะต้องมีทักษะการตัดสินใจ วินิจฉัยข้อมูลข่าวสารหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ และ

การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นส่วนรวม ตลอดจนการพัฒนาทัศนคติในการพึ่งพาอาศัยกันและกัน หรือการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของโลก (สิริวรรณ ศรีพหล, 2530) เพื่อการเตรียมตัวเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมโลก โดยการเริ่มจากเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน ประเทศ และของโลก การพัฒนาทักษะและทัศนคติดังกล่าวให้เกิดขึ้นนั่นคือ การทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับโลกหรือโลกศึกษา (Global Education) ขึ้นมา การให้การศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษากับพลเมืองของประเทศเป็นการเตรียมผู้เรียนสำหรับออกไปเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งหลักสูตรประถมศึกษาของไทยในปัจจุบันนั้นไม่ได้มีเนื้อหาของความขัดแย้งที่จะเป็นการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยตรง แต่เป็นเพียงการบูรณาการสาระเนื้อหาโลกศึกษา (Global Education) ไว้ในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่ได้กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในด้านต่างๆ เพื่อความดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี การฝึกให้ผู้เรียนได้คิดและหาวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหอย่างสันติวิธี และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529) จุดเน้นของหลักสูตรในกลุ่มประสบการณ์จึงให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้เกิดทักษะกระบวนการ เช่น กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหาและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ส่วนในอีกกลุ่มประสบการณ์คือ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จะปรากฏในลักษณะของการเสริมสร้างลักษณะนิสัย ค่านิยม ทัศนคติและพฤติกรรมในการวิเคราะห์วิจารณ์ การแก้ปัญหความสามารถในการแสดงออกและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนการปรับปรุงตนเองให้มีคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ (มนัส รัตนคิดถ กฏเกีต, 2521)

ในสังคมปัจจุบันนี้จะพบว่าปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ นับวันจะเพิ่มมากขึ้นและทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งสาเหตุของความรุนแรงนั้น มักจะมาจากการไม่สามารถจัดการความขัดแย้งให้หมดสิ้นไปได้ หรือมีการจัดการความขัดแย้งที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะจัดให้มีการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหความขัดแย้งให้กับผู้เรียนในระดับประถมศึกษาไว้ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาโปรแกรม การส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มขึ้นโดยนำวิธีการแก้ปัญหความขัดแย้งตามแนวคิดของ Fountain (1995) มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากรูปแบบของวิธีการแก้ปัญหานั้น สามารถจะฝึกให้ผู้เรียนได้มีทักษะการแก้ปัญหความขัดแย้งตามกระบวนการของวิธีการแก้ปัญหได้อย่างเหมาะสมกับระดับอายุ ประสบการณ์ และความสามารถของผู้เรียนที่อยู่ในวัยประถมศึกษา การแก้ปัญหความขัดแย้งของผู้เรียน โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มจะสามารถส่งเสริมการเกิดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งทักษะดังกล่าวนี้สำคัญและจำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม สำหรับความจำเป็นของการจัดการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหความขัดแย้งให้กับนักเรียน

ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้น เนื่องจากเด็กในวัยนี้สามารถคิดแก้ปัญหาได้ เพราะได้มีพัฒนาการของการใช้เหตุผลและการคิดแก้ปัญหาที่เป็นนามธรรมแล้ว และเป็นระดับชั้นที่ได้รับประสบการณ์ทางสังคมและการเรียนนามมากกว่าชั้นอื่นๆในระดับประถมศึกษาด้วยกัน ทั้งยังเป็นระดับชั้นที่จะสิ้นสุดในการให้การศึกษาในภาคบังคับ ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของพลเมืองในประเทศในการจะออกไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคม จึงควรที่จะให้ผู้เรียนได้มีความสามารถในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งที่เหมาะสมไว้ เพื่อจะได้สร้างสรรค์สังคมไทยให้เกิดสันติภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มตามแนวคิดของ Fountain

สมมติฐานการวิจัย

จากผลการศึกษา Shaw (อ้างถึงในธีระพร วิชาวุธ, 2529) เกี่ยวกับผลการกระทำของกลุ่มและบุคคลในเรื่องการแก้ปัญหา ผลของการทดลอง Shaw ได้พบว่า กลุ่มจะได้คำตอบที่ถูกต้องมากกว่าและดีกว่าบุคคลเนื่องจากในสถานการณ์ กลุ่มได้มีการตรวจสอบที่ผิดและขจัดข้อเสนอมที่ไม่ถูกต้องจากสมาชิกในกลุ่ม และจากงานวิจัยของ โอภาส บุญครองสุข (2535) ในเรื่อง การเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาศิลปะศึกษา โดยการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มกับการทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล ผลการวิจัย พบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ทำกิจกรรมเป็นกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่ทำกิจกรรมเป็นรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ว่า

คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งหลังเข้าร่วมโปรแกรมของนักเรียนกลุ่มที่เรียน โดยการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มจะสูงกว่ากลุ่มที่เรียน โดยการแก้ปัญหาคความขัดแย้งเป็นรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

1. การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการอภิปรายกลุ่มของการวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีการแก้ปัญหาค

6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain ซึ่งประกอบด้วย การระบุความต้องการ/ความจำเป็นของกลุ่มผู้ขัดแย้ง การอธิบายปัญหา การสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา การประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหา การเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหา และการตรวจสอบทางเลือกในการแก้ปัญหา

2. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านปากเหมือง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง จำนวน 52 คน

3. การทดลองครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลองสอนครั้งละประมาณ 60 นาที โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียน คือ 15.30 - 16.30 น. เป็นจำนวน 6 สัปดาห์ๆละ 5 วันๆละ 3 คาบ (คาบละ 20 นาที) รวมทั้งสิ้น 30 วัน

4. ขอบเขตของเนื้อหาในโปรแกรม คือ แนวทางในการแก้ปัญหาคำขัดแย้งตามวิธีแบบชนะ-ชนะ จากลักษณะของความขัดแย้ง 3 ประเภทตามแนวคิดของ Fountain คือ ความขัดแย้งในเรื่องของสิ่งของ ความขัดแย้งในเรื่องของความรู้สึก และความขัดแย้งในเรื่องของความคิด

5. ตัวแปรที่จะศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น , ได้แก่ เทคนิคการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคำขัดแย้ง

5.1.1 เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

5.1.2 รายบุคคล

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหาคำขัดแย้ง

ข้อตกลงเบื้องต้น

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีทักษะในการฟัง พูด อ่านและเขียน เพียงพอที่จะปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมได้

ข้อจำกัดของการวิจัย

ความไม่สมบูรณ์หรือความคลาดเคลื่อนของการวิจัยครั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้ คือ มีการหยุดโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมในโอกาสต่างๆ ได้แก่ วันปิดภาคเรียนและวันนัดพบผู้ปกครองนักเรียนกับโรงเรียน ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่ได้รับและความสามารถในการแก้ปัญหาคำขัดแย้งของนักเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความขัดแย้ง หมายถึง สภาพการณ์ของบุคคลสองฝ่ายที่อยู่ในภาวะซึ่งไม่สามารถจะตัดสินใจหรือตกลงหาข้อยุติอันเป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่ายได้ ลักษณะของความขัดแย้งจากการวิจัยครั้งนี้เป็นความขัดแย้งในเรื่องของสิ่งของ ความขัดแย้งในเรื่องของความรู้สึก และความขัดแย้งในเรื่อง

ของความคิด จากสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติซึ่งสามารถจะเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนที่อยู่ในระดับช่วงอายุระหว่าง 11-13 ปี

การแก้ปัญหาความขัดแย้ง หมายถึง กระบวนการที่ใช้แก้ปัญหาความขัดแย้งตามแนวคิดของ Fountain ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้คือ การระบุถึงความจำเป็นหรือความต้องการของกลุ่มขัดแย้ง การอธิบายปัญหา การระดมพลังสมองในการแก้ปัญหา การประเมินทางเลือก การตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาและการตรวจสอบทางเลือกในการแก้ปัญหา

เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม หมายถึง การพูดแสดงความคิดเห็นกันของสมาชิกในกลุ่มทุกคน โดยจะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนไปตามลำดับการนั่งของสมาชิกและมีการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อหาข้อสรุปในสาระจากหัวข้อการอภิปรายที่กำหนดไว้ตามหลักการที่ได้ตกลงกัน ซึ่งโดยกำหนดให้มีจำนวนสมาชิกกลุ่มละ 5 คน ซึ่งแตกต่างกันในด้านเพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมาชิกกลุ่มจะมีบทบาทในการเป็นสมาชิกของการเรียนในแต่ละครั้งคือ ผู้นำการอภิปราย เลขานุการกลุ่มและผู้ร่วมอภิปราย การอภิปรายจะมีลักษณะการนั่งอภิปรายเป็นแบบรูปวงกลม

การแก้ปัญหาคความขัดแย้งโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม หมายถึง การให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มฝึกแก้ปัญหาความขัดแย้งตามลำดับขั้นตอนของวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain คือ การระบุความจำเป็น/ความต้องการของกลุ่มขัดแย้ง การอธิบายปัญหา การสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา การประเมินทางเลือก การเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาและการตรวจสอบทางเลือกในการแก้ปัญหา โดยในการแก้ปัญหาผู้เรียนจะดำเนินการอภิปรายตามลักษณะของเทคนิคการอภิปรายกลุ่มจากหัวข้อการแก้ปัญหาของแต่ละขั้นตอน

การแก้ปัญหาคความขัดแย้งเป็นรายบุคคล หมายถึง การให้ผู้เรียนแต่ละคนฝึกแก้ปัญหาคความขัดแย้งตามลำดับขั้นตอนของวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain ดังนี้ คือ การระบุความต้องการ/ความจำเป็นของกลุ่มขัดแย้ง การอธิบายปัญหา การสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา การประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหา การเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหา และการตรวจสอบทางเลือกในการแก้ปัญหา เพื่อจะหาข้อสรุปซึ่งเป็นแนวทางการแก้ปัญหาคความขัดแย้งของแต่ละคน

ความสามารถในการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบสอบความสามารถในการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง โดยใช้แนวคิดในการจัดการความขัดแย้งแบบวิธีชนะ-ชนะ คือ การทำความตกลงร่วมกันของกลุ่มขัดแย้งหรือการให้กลุ่มขัดแย้งได้บรรลุตามความต้องการ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดสร้างไว้สำหรับเป็นเกณฑ์การตรวจให้คะแนนคำตอบ

การส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการฝึกแก้ปัญหาคความขัดแย้งจากลักษณะของความขัดแย้ง 3 ประเภท คือ ความขัดแย้งในเรื่องของสิ่งของ ความขัดแย้งใน

เรื่องของความรู้สึกและความขัดแย้งในเรื่องของความคิด โดยใช้วิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain ที่นำเทคนิคการอภิปรายกลุ่มไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

แบบสอบถามความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง หมายถึง แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบอัตนัย โดยสร้างเป็นสถานการณ์ความขัดแย้งสมมติที่มีขอบเขตเนื้อหาจากลักษณะของความขัดแย้ง 3 ประเภทละ 4 สถานการณ์ รวมทั้งสิ้น 12 สถานการณ์ เพื่อให้ผู้ตอบตอบวิธีการที่จะนำไปใช้แก้ปัญหาความขัดแย้งนั้น และผู้วิจัยได้สร้างแนวทางการแก้ปัญหาของแต่ละข้อตามแนวคิดในการจัดการความขัดแย้งแบบวิธีชนะ-ชนะไว้สำหรับเป็นเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนคำตอบ

โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง รายละเอียดของแผนการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการจัดการเรียนการสอน สำหรับการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจะประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ลักษณะของโปรแกรม เกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโปรแกรม เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล ในการประเมินผลโปรแกรมจะประเมินจากการทำแบบสอบถามความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โปรแกรมนี้กำหนดให้เป็นโปรแกรมเสริมการเรียนที่ใช้สอนนอกเวลาเรียนปกติในวันจันทร์ พุธ และศุกร์ ช่วงหลังเลิกเรียน เวลา 15:30- 16:30 น.

การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง การสร้างโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม การดำเนินการมีดังนี้ คือ ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน กำหนดองค์ประกอบของโปรแกรม ได้แก่ วัตถุประสงค์ของโปรแกรม ลักษณะของโปรแกรม เกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโปรแกรม เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการประเมินผล จากนั้นก็ได้จัดสร้างเอกสารโปรแกรมและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโปรแกรม นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ จากนั้นจึงนำมาแก้ไขปรับปรุงและนำเสนอโปรแกรม

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปากเหมืองสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2540

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

ครูผู้สอนในชั้นเรียนสามารถนำโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มนี้ไปใช้ในการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งให้กับนักเรียนได้